

Aktsiaseltsis Tallinna Sadam võimalike korrupsiooniriskide tuvastamiseks moodustatud uurimiskomisjoni 10. detsembri 2015. a istungi päevakorrapunkti 2 juures toimunud arutelu üleskirjutus

Artur Talvik

(Tutvustab külalistele - KMG Inseneriehituse AS juhatuse liikmetele Marek Jassikule ja Indrek Pappelile - uurimiskomisjoni liikmeid ja selgitab, et täpsuse huvides istungi käik salvestatakse).

Teema on 17. kai ehitustegevusega seonduv. Kas te mõlemad olete KMG Inseneriehituse AS (edaspidi KMG IE) omanikud? Juhatuse liikmed ka?

Marek Jassik

Jaa. Omanike ring piirdub meie kahega ja juhatus ka.

Artur Talvik

Siis, kui 17. kai ehitus oli, kas te siis ei olnud KMG IE omanikud?

Marek Jassik

Siis olime KMG Ehituse AS-s osanikud: 70% oli KMG Ehitusel, 15 % osalust oli minul, 15% osalust Pappelil; olime juhatuse liikmed.

Indrek Pappel

Meil olid osakud panditud KMG (Ehitus) kasuks. KMG suurosanik oli tollal Sõõrumaa oma U.S. Investiga.

Artur Talvik

KMG Ehitus eksisteerib täna?

Indrek Pappel

Eksisteerib. Tollel ajal oli KMG Ehituse suuromanik Urmas Sõõrumaa oma U.S. Investiga. Tänapäevaks on KMG Ehitus 50% ja 50% meie omanduses. KMG IE-ga seotud ei ole.

Artur Talvik

(Marek Jassikule) Täpsustage oma positsiooni 17. kai ehituse ajal. Hanke hetkest peale kuni valmimiseni.

Marek Jassik

(17. kai ehituseks) Oli konsortsium kes esitas pakkumise ning kuhu kuulusid – KMG IE, Per Aarsleff ja Rohde Nielsen AS, KMG IE oli juhtivpartner. Kuna Eestis toimub asjaajamine eesti keeles olin selle projekti algusest saadik Eesti-poolne peaprojektijuht ja lepinguline töövõtja esindaja.

Artur Talvik

Mis olid projektijuhi otsesed kohustused? Kas tema teeb ka eelarve ja pakkumised? Kui suur oli volituste piir?

Marek Jassik

Peaprojektijuht koordineerib üldist lepingu täitmise kulgu ning viib kokku partnerite vahelised tööde piirid . Kui on kolm osapoolt (s.h. välispartnerid), siis on hädavajalik need piirid paika panna. Minu kui peaprojektijuhi käest käisid kõik lepingulised dokumendid läbi, mis olid inglisekeelsed sai tõlgitud. ning pidin tagama ametlike dokumentide korrektse liikumise nii tellija kui ametkondadega Seega kohustuste/volituste piir oli üsna suur. Eelarve osas oli minu vastutus eelkõige KMG IE osale. Mõlema välispartnerid vastutasid iseseisvalt omade töömahtude eelarves olemise eest.

Artur Talvik

Kas sisuliselt teised töövõtjad olid teie alluvad?

Marek Jassik

Paberite järgi, aga tegelikult ikka tegime paralleelselt ühtse meeskonnana. Tehnika tuli sealt (Taanist). Päris alluvuseks seda nimetada ei saa

Indrek Pappel

Meie nende tasemele ei küüni ei täna ega ka ilmselt tulevikus. Need kaks (Per Aarsleff ja Rohde Nielsen AS) on ühed Taani suurimatest ehitusfirmadest. Toimetasime konsensuse alusel. Ei saa öelda, et nad olid alluvuses. Konsortsiumi printsiip on, et lepingulised otsused tehakse konsensuse alusel.

Artur Talvik

(Indrek Pappelile) Missugune oli teie seisund, positsioon 17. kai ehitusel?

Indrek Pappel

Eestis tehtavate riigihangete puhul on hanketingimustel see iseärasus, et pannakse hästi palju kvalifitseerimistingimusi. Suur energia läbi aegade on meil kulunud erinevate hangete puhul nende tingimuste täitmiseks. Võrreldes Eesti kapitali teiste suurte ettevõtetega, on meil vaja rahvusvahelisi konsortsiume luua. Seda nii kõnealuse, kui ka teiste meie pakkumuste/hangete kohta. Et selline konsortsium saaks üldse kokku ja töökorda, see võtab päris palju aega läbirääkimiste pidamiseks – tavaliselt luuakse osapoolte vahel nn „steering committee“ Kes käib üks kord koos ning kus fikseeritakse osapoolte vahelised otsused. Seda nii pakkumiste kui hiljem ka lepingu täitmise käigus.

Artur Talvik

Teie suhtlus oli siis rohkem suunatud välispartneritele?

Indrek Pappel

Jaa. Võib nii öelda küll, ca 50% ajast Minul konkreetset projektipõhist nimetust ei olnud.

Jaanus Karilaid

Kas Riigikontrolli auditiga olete tutvunud ja selles toodud väited ümber lükanud?

Indrek Pappel

Meie saime Riigikontrolli auditist teada ajakirjanduse vahendusel. Meile helistati ja öeldi, et meid on süüdistatud, paluti kommenteerida. Siis me helistasime Tarmo Olgole ja palusime meile auditi väljastada. Lugesime seda auditit praktiliselt samaaegselt, kui see „Eesti Ekspressis“ ilmus.

Olime üllatunud. Meilt mingeid sisendeid ega arvamusi ei küsitud. Peale seda hakkasime andmeid koguma, oma seisukohti välja ütleva, sest meie arvates oli meile liiga tehtud.

Artur Talvik

Ajakirjanduse kaudu saite teada Riigikontrolli auditist ja ajakirjanik ütles, et teid süüdistatakse kelmuses?

Indrek Pappel

Jah.

Artur Talvik

Kas saite teada ennem avalikustamist või peale avalikustamist?

Indrek Pappel

Seda ma küll ei mäleta. Ilmselt samal päeval.

Marek Jassik

Saime läbipaistvate kaantega kausta, adresseeritud spetsiaalselt KMG-le.

Tarmo Olgo

See oli aruanne.

Indrek Pappel

Igatahes ajakirjandus sai informatsiooni enne kui meie. Kust nad selle võtsid, ma ei tea.

Andres Anvelt

Tuleme hanke juurde. Kokkuvõtlikult - milles teid süüdistati, millised olid vastuväited? Tooge oma sõnadega välja (vastuargumendid).

Indrek Pappel

Ei oska kokkuvõtlikult öelda. Äkki Tarmo Olgo oskab seda paremini? Meie mälu järgi toodi välja mingi lepingu lisa, mis tugines mingile kelmusele, mida ei oska kommenteerida. Fakt on, et Tellija esmalt soovis kaile täiendavat koormust ja meie tegime vastava pakkumise. Tehti Lepingu lisa, mis allkirjastati, see oli aluseks täiendava koormusega kai ehituseks. See ongi lühidalt öeldes meie situatsioon. Meie ei saa aru, kust see süüdistus kelmuse osas siia tekkis.

Kui keegi tellib korrusmajale ühe korruse peale, siis ei ole loota, et ehitaja ei küsi raha juurde või ei taotle hinna kallinemist? Sellest (süüdistusest) meie aru ei saa.

Andres Anvelt

Kas see oligi siis põhiline?

Indrek Pappel

Jaa.

Artur Talvik

Tuleme hanke juurde. Teie otsustasite osaleda, saite hanke dokumendid. Saite kokku konsortsiumi, tegite oma pakkumise. Kas teie oma (pakkumine), see oli kõige odavam?

Indrek Pappel

Jaa.

Artur Talvik

Kas hanke põhitingimuseks oli hind?

Indrek Pappel

Jah, see on Riigihangete üldtendets

Artur Talvik

Olen kuulnud, et ehitusfirmad üldjuhul suhtlevad tihedalt omavahel. Kas teie ka kellegagi suhtlesite?

Marek Jassik

Peatööettevõtjate suhtlemine on vähene selliste hangete puhul pigem olematu. Võivad suhelda võib-olla mõned väiksed alltöövõtjad omavahel. Pigem on pidev sõjakirves suurehitajate vahel ja üksteisega kohtus käimine. Eelmise sajandi lõpul võibolla seda tehti, aga mingit suhtlust KMG ajal ei ole toimunud. Neid asju (pakkumiste puhul) omavahel ei arutata.

Valdo Randpere

Aga teil mingit aimu ei olnud, mida teised pakkujad teevad? Miks nad on kallimad? Milline on sisu?

Marek Jassik

Meie eelis oli see, et meile tulid need Taani partnerid konsortsiumisse . Sama konsortsiumiga olime pool aastat ennem juba hankekonkursil koostööd teinud. See oli siis, kui oli Paldiski kai ehitushange. Seal olime esimesest suhteliselt kallimad, aga me suutsime taanlastes usalduse äratada, et meiega võib koostööd teha. Meie tegime betooni osa, taanlased tegid raua osa. Panime kokku. Ja kui pärast analüüsisime, siis taanlased ütlesid, et kui oleksime vaiade hinda ka veidi alla lasknud, oleksime selle hanke ära võitnud (Paldiski). Muuga kai hanke võit on suures osas Per Aarsleffi töö. Tegelikult mõlema taani firma töö. Nad tegid meile väga odava hinna- võtsime kõik sellel hankel osalemist väga tõsiselt.

Artur Talvik

Te ütlesite, et taanlastest sõltus vaiade hind?

Indrek Pappel

Jaa. See oli nende töö.

Artur Talvik

Teie pakkumine nägi välja sellise vaia lahendusega, mis hankedokumentides?

Marek Jassik

Ei, Meil oli (lahendus) kolme vaiareaga.

Tarmo Olgo

Kas teie pakkumine oli Merini projekti järgi?

Marek Jassik

Ei. Meie ei teinud Merini projekti järgi.

Indrek Pappel

Tegemist oli projekteerimis-ehitushankega. Ma arvan, et ka teised pakkujad ei kasutanud nii tiheda vaiade reaga süsteemi. Muidu see hinnatase oleks palju kallim olnud.

Tarmo Olgo

Pakkumise kutse dokumentides olite ainukesed, kes pakkus täpselt Merini projekti järgi. Täpselt selle spetsifikatsiooni järgi, mida Tallinna Sadam välja pakkus. Ühtegi muudatust seal ei olnud. Kas olete veendunud, et teil oli oma projekt?

Indrek Pappel

Jaa. Meil oli oma projekt. Olime pakkumise ajal seisukohal, et Tellija poolt etteantud vorme/tabeleid muuta ei tohi. Küll aga oli meil töö-etappide tabel, töögraafikud, kuhu oli keskmine betoonvaia rida välja toodud. Mahu-ja hinnatabelis seda kirjas ei olnud. Riigihangete eripära ongi see, et tellija vormides ei tohi midagi muuta, siis sind diskvalifitseeritakse. Seda riski Pakkujana me pole selles hankes võtnud. Ja meil on algusest peale teine lahendus olnud.

Marek Jassik

Riigihangete puhul sa ei saa midagi muuta tabelis, isegi kui see sinu lahendus võiks olla mõistlikum. Kui teed ja kui keegi teine pakkuja selle vaidlustab ning küsib dokumendid välja ja kui selgub, et oled midagi muutnud, siis on kõik.

Tarmo Olgo

Kui teie hankel osalesite, kas teie nägite, et võib teha muudatusi või ei või Tallinna Sadama poolt ette antud tingimustes? Üks tingimus oligi see, et tuleb täita spetsifikatsioon väga põhjalikult, mille tulemusena tuleb automaatselt kokku hind.

Indrek Pappel

Ülimuslik on ikkagi projekteerimis-ehitushanke printsiip. Kui vaadata riigihanke bulletäni, siis tuleb vaadata, kas tegemist on ehitustöövõtu hanke või projekteerimis-ehitustöövõtu hankega (Täpsustus: Riigihangete Registris fikseeritakse alati hankelepingu liik). Enamus Eesti turgu võtab sealt selle mõtte. Ülesehitus tuleneb riigihanke üleshitusest – mitte sellest kas taga on 1 leht või 16 lehte spetsifikatsiooni. Ülesehitus sõltub riigihanke liigitusest, kumba filosoofiat kasutatakse.

Artur Talvik

Läksite hankesse oma lahendusega, mis erines Merini omast? Ja selle lahenduse tegid teile taanlased? Kas see langes kokku vaiade arvuga, mis oli Merini projektis või oli vaiade arv erinev?

Marek Jassik

Arvu küll ei mäleta, Meil oli üks keskmine betoonvaia rida ja teine lahend

Tarmo Olgo

Lepingu sõlmimise lepingu lisa, kus oli spetsifikatsioon juba sees - kas see täiendas seda lahendust, mida silmas pidasite või seda, mida Tallinna Sadam küsis?

Indrek Pappel

TÄPSUSTUS: Vaadates eelolevat küsimust on selge, et rääkisime üksteisest mööda. Vastusena saame täna kinnitada, et lepingu sõlmimisel oli lepingu lisaks olev hinnaloend/spetsifikatsioon sama mis pakkumises esitasime.

Indrek Pappel

Tegemist on projekteerimis–ehitushankega. Ja reaalses elus, kui pakkumise teed, ei saa kindel olla, et selle lahendusega lõpuni lähed. Kui pakkumise võidavad, võtavad projeketeerijad ümber laua ja hakkavad seda tavaliselt ümber projekteerima. Siis tehakse lõplik viimistlus. Pakkumised olid detsembris 2007. Siis läks pool aastat aega. Taanlased olid arvestanud, et kohe (alustatakse).

Artur Talvik

Pool aastat? Mis juhtus?

Marek Jassik

Me ei tea. Kuna olime hinnaga pakkumise ära võitnud, olime esialgu väga rõõmsad. Kõik korras, kohe läheb tööks. Aga siis võtsime hoo maha, tulid pikendamised. Reeglina kui hange võidetakse, hakatakse kohe tööle. Taani poolt alustasidki projeketeerijad koheselt

Artur Talvik

Meie info kohaselt oli pooleaastane paus. Pausi lõpus öeldi parem pakuja?

Marek Jassik

Hinna avamisprotokolli saime kohe peale pakkumiste esitamist. Me uskusime ja lootsime, et hange peale pakkumuste läbivaatamist ja heakskiitu läheb koheselt katõösse, nii nagu oli ka hankedokumentides toodud.

Hakkasime meeskonda kokku panema, eeltöid tegema. Taani pool ka. Siis hakkas aga pakkujate vastavakstunnistamine ja võitja väljakuulutamise venima.

Andres Anvelt

Teil vaidlustusi ei olnud?

Marek Jassik

Ei olnud.

Andres Anvelt

Küsisite ka, mis venimise põhjus on?

Indrek Pappel

Niipalju, kui mina tean, vastati, et pole investeerimisotsust. Mäletan, et olime pidanud mitu korda pakkumise jõusoleku tähtaega pikendama. Konkurendid ilmselt pikendasid ka.

Tarmo Olgo

Kas mäletate, millal esimest korda pikendasite?

Marek Jassik

Pakkumise aeg oli kolm kuud. Ja siis tuli kuu kaupa. See (pikendamine) oli aga ikka rohkem kui üks kord.

Valdo Randpere

Ümbrikud avati. Kas kuulutati teid edukaks või loeti ette, et sellised pakkujad, sellised hinnad?

Marek Jassik

Ma arvan, et esmalt avamisprotokoll, siis miski aeg tunnistati vastavaks. Edukaks ei saa tunnistada. Peab protokollist kontrollima.

Indrek Pappel

Kontrollitakse kvalifikatsiooni.

Artur Talvik

Õeldi hinnad välja?

Marek Jassik

Jaa.

Indrek Pappel

Kõikidele öeldakse hinnad.

Võitja edukaks tunnistamine toimub komisjoniga. Seda siis ei tehtud, otsust ei olnud. Otsuse peab tegema komisjon.

Marek Jassik

Ei mäleta, millal parima valik võis olla.

Valdo Randpere

Kevadel 9. mail öeldi parim valik.

Tarmo Olgo

Kas ehitaja poolt vaadatuna on tavapärane, et projekteerimis-ehitushankes tahab tellija saada väga täpselt pakkumist kuni hinnani? Kus kõik mutrid on ka paika pandud? Või oli Tallinna Sadama puhul midagi erilist?

Marek Jassik

Seinast seina – täpselt kuidas juhtub, on olnud igasuguseid. On tabelid ees olnud ja on olnud ühelehelised. Tallinna Sadam üldiselt on andnud pikemad spetsifikatsioonid.

Indrek Pappel

Meile jäi mulje, et Merin oli tollal nõ Tallinna Sadama „ihuprojekterija“ ja tema stiil oli, et ta tegi oma töö kohta väga hea spetsi (spetsifikatsiooni). Tallinna Sadam kasutas seda spetsi projekteerimis-ehitushanke elluviimisel. See oli indikatiivne, sellest saab juhinduda, kuid võib pakkuda oma lahendust.

Tarmo Olgo

Pakkumiste avamise ja parimaks tunnistamise vahel oli 7 kuud. Kas teil endal ei tekkinud selle aja jooksul hirmu, et võitjat ei kuulutatagi välja? See on suhteliselt tavapäratu, et hankija nii kaua ootab. Investeeringut ei olnud.

Indrek Pappel

Tekkis ikka. Kui esimese kahe kuu jooksul midagi ei tehtud, siis oli küll (hirm), et rõõmustasime ilmselt liiga vara.

Artur Talvik

Kui võitja kuulutati välja, siis hakkasite kohe tegutsema?

Indrek Pappel

Jah. Algul arvasime, et kohe hakkame jaanuarist tegutsema, sest tähtajad olid väga lühikesed – poolteist aastat. Aga kevedeks jäime nn ootereziimile.

Tarmo Olgo

Millal te projekti valmis saite?

Marek Jassik

Peale lepingu sõlmimist hakkasime uuesti projekteerima. Tööprojekt valmis umbes pool aastat peale vaiade lahendust. Esmalt vaialahenus, siis betoonkonstruktsioonid, katendid, eriosad. See protsess kestis pikalt.

Indrek Pappel

Projekt elab koos ehitustsükliga.

Tarmo Olgo

Millal vaia osa valmis saite?

Indrek Pappel

See, mis lõplik? See oli praktiliselt samal ajal, kui alustasime ehitusega. Või veel hiljem.

Artur Talvik

Kas vaia osa tegid taanlased?

Indrek Pappel

Dimensioneerisid ikka taanlased.

Joonised tegi siin Eesti firma - Est-Konsult alltöövõtu korras.

Jaanus Karilaid

Kaks küsimust: 1. Teie olete 2012 kirja saatnud Riigikontrollile, et nende poolt jätkub (tsiteerib kirja) *meelevaldne ja paljasõnaline süüdistus KMG poolt eeldatavalt kriminaalkuriteo toimepanemise kohta, tuleb Riigikontrollil arvestada KMG-le kogu selle tulemusena tekkiva varalise kahju, sh saamata jäänud tulu hüvitamise kohustusega (RVastS § 7 lg-d 3 ja 4)*. Me teame, et Riigikontroll einõustunud vastuväidetega ja läks prokuratuuri. Kuidas lõppes see rahaline nõudmine või saite kokkuleppele?

Indrek Pappel

See oli advokaadi poolt koostatud kiri. Prokuratuurist tuli meile ka suht kiiresti tagasiside. Kui prokuratuur saatis kirja, et asi on nende jaoks selge, siis meie enam seda teemat ei puudutanud.

Jaanus Karilaid

2. Kas teil sadama nõukogu liikmetega oli kontakte.? Saite oma ideid tutvustada?

Indrek Pappel

Meie „lobi-mehed“ ei ole. Oleme insenerid ja selliseid kontakte (nõukoguga) ei ole.

Jaanus Karilaid

Nägupidi (nõukogu liikmeid) ei tunne?

Indrek Pappel

Teada nägupidi on, aga isiklik kontakt puudub.

Valdo Randpere

Pakkumise väljakuulutamisele eelnesid ettevalmistavad tööd. Mis hõlmas ettevalmistustöid? Kui oled näiteks midagi ostnud, siis alati kõik ei sobi. Kuidas teie sektori spetsiifika on, kui hanke kuulutust olete lehest lugenud? Olete üllatunud? Hakkate kribama või ....?

Indrek Pappel

Üleeile näiteks tutvusime Maanteeameti pakkumistega aastateks 2016-2018. Eks siin (sadamaehituses) on samamoodi. Sadamal samuti juba aastaid on eelnevalt välja toodud, mis hanked ees ootamas. Suured ja meid huvitavad pakkumised on tavaliselt varasemalt teada.

Valdo Randpere

On suur vahe, kui loed riigieelarvest raha eraldamisest või kui see jõuab sinnani, et kuulutatakse hange. Kas siinjuures veidi enam sosistatakse, et tee meile nt mingi eelprojekt? Tutvuste tasandil? Sidemed toimivad?

Indrek Pappel

Võib-olla mingitel suurtel börsifirmadel see toimib, aga meie osas see ei toimi. Eesti Ehitusettevõtjate Liidust oleme saanud ka kriitikat, et toome siia Eesti turule välismaiseid firmasid (taanlased). Praegu näiteks ehitame Tallinnas trammiteed ja meil teevad spetsiifilisi töid partneritena tšehhid (rööbasteede paigaldus ning kontaktvõrgu riputamine). Euroopa Liidu rahad on peal ja me oleme konkurentsivõimeline sellele, et Tšehhis on 2000 km trammiteid, mis omakorda tähendab seda, et ettevõtetel on moodne ja kvaliteetset tööd teostada võimaldav tehnika. Kindlasti selliseid näiteid on (tutvused ja sidemed?), aga meil selliseid sidemeid ei ole, et mõjutada seda. Täna on Lennujaamas lennuraja pikendamise hange ja seal on pandud sellised tingimused, et ainult ühel firmal Eestis on võimalik neid tingimusi täita. Eks me näe, mis saab, kui ümbrikud jaanuari algul avatakse. Me püüame seda turgu veidi „ehmatada“, kuna meil on ka sidemed välismaiste firmadega. (Soovime), et ei läheks jälle kindlalt ühe (firma) kätte.

Marek Jassik

Eelteadmisi ei ole. Kokkuleppeid pole olnud. Õnneks või kahjuks. Me oleme pakkunud pigem konkurentsi välismaalt toodud firmade kaasamisega. Välispartnereid kaasates.

Valdo Randpere

Viitad Tallinna Lennujaamale. Arvutibisnessis on nii, et kui (pakkumine on) kellelegi kindlalt suunatud – tulevad ka protestid, vaidlustused. Kuidas see on ehitussektori bisnessis?

Indrek Pappel

Viimane tendents on ka, et üritatakse pakkujate küsimusteda leida selgitusi tellijalt. Kui tellija ei leevenda piiravaid tingimusi, siis keegi vaidlustab. Eks see protestide rivi ikkagi on. Suurte

pakkumiste perioodid on kasvanud. Enam ei ole, et 60 päevaga tehti ära. Nüüd on pigem 3 kuud miinimum.

Valdo Randpere

Nii ei ole, et lepime kokku - sina protestid siin, mina seal?

Indrek Pappel

Ei ole.

Tarmo Olgo

(Küsimus Marek Jassikule): Olete vandeadvokaat Marek Tamme poolt küsitlustele vastanud 2012. aastal järgmist:“ *Seega 2008 mai-juunis oli konsortsium olukorras, kus iseenesest oli hange võidetud, aga seda lahendusega, mille teostamine oleks olnud oluliselt kallim (ja tõenäoliselt kahjumlik) kui 2007 kavandati. Mais küsisime TS-lt lisaraha Merini lahenduse teostamise eeldusena, aga TS keeldus sellest kategooriliselt. Nii kujunes olukord, kus soovides võidetud hanke alusel töid teostada ja võtsime tööde kasumlikkuse osas suurema riski.*“

Minul siit kaks küsimust: 1. Mis projekt see oli 2007, mida te kavandasite ja mis oleks 2008 mais-juunis oluliselt olnud kallim?

2. Kui palju te Tallinna Sadamalt lisaraha küsisite?

Marek Jassik

Lisaraha küsimine tuli konkreetselt alles hiljem ja sellest, kui sadam tahtis saada suurema kandevõimega kaid. (550 kilonjuutonilt suuremat).

TÄPSUSTUS: (Küsimusest ei saanud esialgu aru – MJ pidas silmas hilisemat kandevõime suurendamisest tulenevat hinnaküsimist – eelkirjutatud vastus ei ole korrektne)

Tarmo Olgo

„Mais küsisime TS lt- Merini lahenduse teostamise eeldusena, aga TS keeldus sellest kategooriliselt“. Aga see ei olnud Merini lahendus? Ei olnud suurem kraana?

Marek Jassik

Summadest juttu ei olnud. Teema oli see, et miks mitte teha Merini lahenduse järgi. Meie ei oleks Merini lahendusega suutnud pakutud hinnaga lepingut täita . Merini lahendusega me seda ei oleks ka teinud. Jutt käis sellest, et läheb kallimaks. Kuid konkreetsetest summadest juttu ei olnud.

Tarmo Olgo

Täpsustame ära, milline oli 2007. aasta lahendus?

Marek Jassik

Ma arvan, et see oli meie esialgne (ehk mudelilt teine Merini järel) lahendus (betoonist keskmiste vaiadega). Siis tekkis suvel hoopis kolmas lahendus, mis lõpuks ka ellu viidi. Millal see kolmas lahendus tuli, seda ma täpselt hetkel küll öelda ei oska. Mingil ajal me läksime nimetatud viimase lahenduse peale üle, kus keskelt võtsime betoonvaiad ära. (Tsiteerib Marek Tammele antud ütluste punkti nr 6). See on hüpoteetiline küsimus. Seda ei saa reaalsuses olla, et keegi võtab hilisema lahenduse ja ütleb, et kui palju see aasta tagasi võiks maksta.

Indrek Pappel

(Täiendab) Küsimuse idee oli selles, et kui me oleksime pakkunud Merini lahenduse, siis kuipalju see oleks kallim olnud? Kas see oleks siis 90 miljonit kallim olnud?

Tarmo Olgo

Küsimus oli selles, et kui te oleksite teinud kohe selle lahenduse, mille te lõpuks tegite, kahe vaia reaga?

Indrek Pappel

Iseenesest see lahendus oli küll odavam, kui betoonvaia reaga lahendus. Aga kui palju täpselt, ei suuda siin hetkel välja tuua. Oluline oli ka maht ja siin mängis oma osa ka metalli hinna tõus.

Artur Talvik

Kuidas te selle lahenduseni jõudsite?

Indrek Pappel

Kahe vaia reaga lahendus? Selle idee autor oli Eestis. Mees, kes meile oli tööle tulnud projektijuhiks. Ta tuli meile jutuga, et võiks selline lahendus olla.

Artur Talvik

Kelle te tööle võtsite?

Indrek Pappel

See oli kodanik Eduard Kikkas. Osadele oli ta teada (tuttav). Ta pakkus välja, et see on hea ja odav lahendus, ta käis idee välja. Meie võtsime selle lahenduse ja pakkusime seda omakorda taanlastele ja nemad hakkasid sellega tööle.

Eduard ise tuli, ta nimetas seda oma lahenduseks, aga ilmselt kellegagi koos (oli selle teinud).

Tarmo Olgo

Mis hetkel te Kikkase tööle võtsite? Mis hanke etapp oli? Mismoodi te teda tundsite?

Andres Anvelt

Kuidas ta sattus teile?

Marek Jassik

Me tundsimme teda vanadest aegadest. Juba 1994-1996, kui töötasime Indrekuga Koger&Sumbergi juures. TTÜ-st olime mõlemad tulnud. Kikkas sattus sinna projektijuhiks 1997 - 98 (Koger ja Sumbergi tütarfirmasse Keskkonnaehitus). Koos hakkasime töötama sellest ajast.. Koger ja Sumberg ühines FCM-ga, tekkis FKSM, mõned aastad hiljem sai meist YIT Ehitus.: Aastatel 2005-2006, toimusid paljudel töötajatel „äralennud“ suurtest firmadest, k.a. YIT-st. Eduard liikus Skanskasse. Siis 2007 loodi KMG ja 2008 liitus meiega Kikkas.

Artur Talvik

Kust ta sellel hetkel tuli?

Marek Jassik

Skanskast?

Tarmo Olgo

Mis hetkel ta tuli? Kas siis, kui pakkumist tegite? Ette valmistasite? Hanke võitsite? Või siis, kui leping oli juba sõlmitud?

Marek Jassik

Peale pakkumist. 2008 kevadel, suhteliselt lepingu sõlmimise ajal.

Artur Talvik

Põhjus, miks ta teile tuli?

Marek Jassik

Me tundsim ja me teadsime teda kui head projektijuhti. Juba YIT ajast ja Koger&Sumbergi ajast. Ta ütles, et tal on lahendus ja et ta tahaks tulla selle asja projektijuhiks. Tema idee see oligi, et tulla KMG-sse projektijuhiks.

Indrek Pappel

Minu mäletamist mööda, et kui meie olime kõige parema hinna teinud, siis teisel kohal oli BMGS ja kolmandal kohal Skanska. Eduard ise otsis kontakti. See oligi Eduardi idee, et kui meie selle võidame, siis temal on insenerina võimalus see lahendus projektijuhina realiseerida. Kolmanda koha pealt ei saa edasi minna projekti realiseerima.

Andres Anvelt

Kas ta tuli ise ennast pakkuma, kui oli selge, et teie võitsite? Ta oli seal hankel selle teise lahendusega, muud hinnad olid kõrgemad. Kas keegi soovitas või tuli ta end ise pakkuma? Kui te olite juba võitnud?

Indrek Pappel

See oli mingi juhuslik kokkusaamine. Ta ütles, et ta ei saa olemasoleva tööandjaga edasi minna, et tal on selline lahendus. See oli ikkagi tööletulek. Mitte nii, et too meile lahendus. Meie ei saanud igasuguseid lahendusi aktsepteerida, sest meil olid välispartnerid. Et võid ju kiita oma „superhead“ lahendust, kuid kui see taanlastele ei meeldi, siis ei saa seda ellu viia. Kui vaadata sadama ehituse ajalugu Eestis, siis ehituses on kasutatud igasuguseid lahendusi – vene gaasitoru, türgi torusid, vaiadeks igasuguseid asju jne. Ampluaa on lai.

Tarmo Olgo

Kas Tallinna Sadam oli täpselt ette andnud?

Indrek Pappel

Sellel hankel oli.

Tarmo Olgo

Aga kui teie enda lahendus võitis, kui te sellesse uskusite, siis miks te nüüd selle Kikkase oma võtsite?

Marek Jassik

Ega me kohe ei võtnud.

Indrek Pappel

Kikkas ütles, et see on väga hea lahendus. Me andsime selle lahenduse taanlastele, sest nemad olid vaiategijad. Nad istusid selle kallal päris tükk aega ja ütlesid, et sellega jääme eelarve piiresse.

Jaanus Karilaid

Insener Kikkase ettepanek läks siis töösse?

Marek Jassik

Kikkase modifitseeritud ettepanek. Jutt käib vaiadest, kuid vaiade peal on ka betoonkonstruktsioon. Vaiade taga on ankruplaadid, mis hoiavad, et see sein konstruktsioon ei kukuks merre, et see oleks stabiliseeritud. Eduard Kikkaselt tuli kahe -vaia- idee, OÜ EstKONSULT arvutas betoonkonstruktsiooni ja ankruplaadid arvutati/dimensioneeriti taanlaste poolt. See viimane on täiesti uus lähenemine, täielik pööre (sadama) ehituse ajaloos. Varem arvutati vene normide järgi, täna arvutatakse ankruplaate teistmoodi. See kõik on sünergia – erinevate maailma teadmiste kokkupanek.

Jaanus Karilaid

Kikkas küsis oma ettepaneku eest raha, teie ei maksnud ja siis ta läski Riigikontrolli?

Marek Jassik

See on teine jutt. Inimene nagu pööras täiesti ära.

Andres Anvelt

Paneme ajajoone paika. Kikkasega oli juhuslik arutelu, mis kasvas üle tema tööle tulekuks ja projekti algseks muutmiseks tekkis nn hanke seisaku ajal? Teie teadsite, et teil oli kõige parem hind ja nüüd oli see seisak? Investeerimisotsust ei olnud, parema pakkumise kuulutamist veel ei olnud?

Indrek Pappel

Skanska-Eesti oli ka sellel ajal sellises seisus, et suuri asju enam käes ei olnud. Kikkas seal rahul ei olnud. Jutud käisid, et Skanskat hakatakse kinni panema.

Andres Anvelt

Kuidas teie enda arvutused olid? Selle uue (lahenduse) arvutused ja kas need Merini lahendused oleksid võinud minna liialt kalliks? Kas te nägite selles Eduard Kikkase lahenduses ka mingil määral päästjat hinnale? Kui palju oli vahe nendel kahel lahendusel? Palju te nägite arvutuslikult selle kahe vaiaga projekti osas pääsemist? Palju see odavam tuli?

Marek Jassik

Sama küsimus oli, kuid seda ma ei oskagi täpselt öelda, sest tegelikult oli piir paigas. Meie pidime tegema betooni, taanlased pidid tegema vaiad. Taanlased töötasid selle kahe vaiaga süsteemi läbi ja ütlesid, et sellega mahume eelarvesse. Kokkuvõttes ma ei teagi, mis taanlaste finantstulemus oli. Oli küll konsortsium, kuid üks firma võttis ja tegi üht (tööd) ja teine tegi

teist. Rohde vastutusallas olid pinnasetööd (liivaga kai tagala täitmine ning hilisem akvatooriumi süvendamine)

Andres Anvelt

Eduard Kikkas tuli ise end teile pakkuma? Teil mingit vahendajat – kas oli või ei olnud – tema tulek oli tema enda initsiatiiv ? Vahendajat ei olnud?

Indrek Pappel

Mõlemad osapooled olid sama (ühtmoodi) huvitatud. Meile võib-olla tuleb töö ja temal oli „super-lahendus“.

Valdo Randpere

Kas teie teadsite seda lahendust või ei teadnud?

Marek Jassik

Meie seda lahendust ei teadnud: esimene kõne võis olla Eduardilt Pappelile ja vahendajat ei olnud. Eduard ütles, et ta hoidis kiivalt selle lahenduse ideed vaid enda teada.

Andres Anvelt

Teie kuulsite Kikkase käest esimest korda seda lahendust, mida Skanska pakkus? Esitas hanke käigus?

Indrek Pappel

Tema (Kikkas) oli selle lahenduse Skanskas teinud. Kuigi see ei olnud vist Skanska lahendus. Oli nagu mingi projektibüroo lahendus. See oli tema jutt.

Andres Anvelt

Küsime otse – oli Skanska lahendus? Oli teie lahendus? Oli hanke viivitus? Ja siis tulite teie välja selle inseneriga ja selle Skanska lahendusega ja lähete sellega lepingusse. Saate aru, et see on imelik? See (olukord) tekitab küsimusi. Vaja saada i-le punkt peale.

Tarmo Olgo

Kas lepingu sõlmimise ajaks olid insenerid läbi arutanud, et Skanska lahendus on see õige, millega võib lepingusse minna?

Marek Jassik

See oli selge. Sest muidu me poleks julgenud lepingusse minna, summad olid ikka hiigelsuured.

Tarmo Olgo

Kas Tallinna Sadam ka teadis lepingu sõlmimise hetkel, et te lähete selle lahendusega? Hakkate tegema?

Marek Jassik

Tallinna Sadamaga oli selline seis, et me käisime taanlaste suurel surveel seda Tallinna Sadamas presenteerimas. Eestis riigihangete puhul mingit läbirääkimist ei ole. Taanlased

leiavad, et see on ebanormaalne. Aga me käisime suvel presenteerimas. Mingit protokollile sellest ei tulnud...

Tarmo Olgo

Kellele te konkreetselt (lahendust) presenteerisite Tallinna Sadamas?

Marek Jassik

Seal olid ehitusest Peeter Nõgu ja Rein Karilaid Muuga poolt ning kindlasti veel mõned ehituse inimesed sadama poolelt

Tarmo Olgo

Kas juhatuse liikmed olid ka? Kes konkreetselt?

Indrek Pappel

Juhatusel liikmetega ei ole meie kokku puutunud. Peeter Nõgu, Rein Karilaid, Gennadi Konstantinov – Muuga sadama järelevalve teostaja. Puhtalt tehniline personal. See oli tehniline presentatsioon. Avo Viil võis ka olla seal.

Valdo Randpere

Kas (presentatsioon toimus) enne paremaks kuulutamist, ennem lepingu sõlmimist?

Marek Jassik

See võis olla juunikuus, ennem lepingu sõlmimist. See oli taanlaste rida.

Valdo Randpere

Kust tuleb kuulujutt, et teie olite teadlikud teiste pakkujate lahendustest? Vahepealse kahe kuu jooksul?

Marek Jassik

Ei tea, kust see kuulujutt pärit on. Meie ei saanud mingit informatsiooni.

Valdo Randpere

Kas see on tõsi? Sadam teile mingit informatsiooni ei andnud?

Artur Talvik

Nimetasite nimesid. Keda te nendest varasemast elust tundsite ja kellega olete koos töötanud? Väljaspool tööaega. Isiklik suhe?

Marek Jassik

Eestimaa on väike. Ehitusvaldkond kui oma ala valdkond, on samuti väike. Peetriga (Nõgu) tunneme varasemast ajast, olime ühes koolis koos, elasime ühes kandis, oleme teinud sporti koos vähesel määral. Meid on ühendanud mootorrattad. Mõned korrad oleme sõitmas käinud. Sõprust kui sellist ei ole. Tegelikult tundsimme kõiki, sest me Keskkonnaehituse aegadel ehitasime Muuga Terminali 14 kaid.

Tarmo Olgo

Mis tagasiside oli Tallinna Sadamast? Mis oli tulemus, kui ütlesite, et teil on teine lahendus?

Indrek Pappel

Otsesest tagasisidet ei olnud. (Õeldi) Hakake projekteerima. Meie esitus oli informatiivne ja, et Suudame tagada ja ehitada lepinguliste koormusnõuetele vastava kai.

Artur Talvik

Lahendus oli ju täiesti uudne. Sadama insenerid oleksid pidanud peast kinni hoidma ja hakkama näost valgeks minema?

Indrek Pappel

See puudutas ankruplaate. See (ehitus) läks protsessiga edasi. Projekteerimis-ehitustöövõtulepingu sõlmimise hetkel projekt toimib samamoodi, et me arvutame ja projekteerime edasi. Me käisime seda ankruplaadi asja ajamas pool aastat peale lepingu sõlmimist. Ankruplaate hakkasime paigaldama alles talvel 2009.

Marek Jassik

Lühidalt tähendab ankruplaatide panek seda, et esmalt löödi pinnasesse vaiad ja sulundsein . Seejärel kaevati vaiseina ja sulundseina tagant umbes 100 m pikk ja 15 m lai ja 4 m merevee tasapinnast madalam auk. Meri jäi ca 25 m kaugusele, täiteks oli liiv, mis tähendas vee väga kiiret imbumist kaevatud aukudesse, kuid need seadmed ja pumbad, mida taanlased kasutasid, olid nii võimsad, et tõmbasid vee alla miinus 4 meetrini. See võimaldas kuivalt betoonplaadid (ning ka ankrud) 4 meetrit veetasapinnast madalamale paigaldada ja liivaga tagasitäide teha. Seda tööd ei olnud Eestis keegi varem niimoodi teostanud. Eestis oli tavaline, et taotakse metallist sulundsein pinnasesse mille külge kinnitatakse ankrud,. Kuid antud lahendus on väga kulukas kuna metalli kulub palju. Seega oli taanlastel see ankrusein täiesti uudne lahendus.

Tarmo Olgo

(täpsustab) Lepingus oli kirjas, et teete vaiad Merini projekti järgi. Kus on loogika, kui keskus teadis, et KMG tegi teise projekti järgi?

Marek Pappel

Kus on see kirjas, et lepingus saab töövõtja tingimusi muuta? Kui lähed lepingut muutma, siis sind disklahvitakse. Eesti seadus seda ei luba. See oli projekteerimis-ehitustöövõtt, kus on projekteerimise käigus võimalik lahendeid muuta. Me projekteerime ja projekteerimise käigus me võime muuta lahendeid. See ei ole esmakordne ja sellel puhul meie ei ole millegi vastu eksinud. Kahjuks on see tavapärase praktika. Ehitajad teavad seda ja selliselt toimitakse.

Indrek Pappel

Täna on esimesed hanked juba positiivsed. Väärtuspõhised hanked. Juba hakatakse selliselt toimima, et räägitakse läbi lahendeid, genereeritakse oma ideid ja selle järgi komisjon annab punkte. See on normaalsem kui see, et hiljem tagantjärele hakatakse asju uurima ja vaidlema.

Tarmo Olgo

Oskate öelda, miks see parima pakkuja väljakuulutamise ja lepingu sõlmimise nii kaua aega võttis? Kaks kuud läks aega, kuigi tüüpprojekt oli juba valmis? Kuigi rohkemat rääkida polegi.

Andres Anvelt

Kas see oli teie-poolne või nende poolne (Tallinna Sadama) viivitus?

Marek Jassik

Täpselt ei mäleta, kas kaks kuud või rohkem. Me saime Eduardi käest selle lahenduse ja ta ütles, et läheme ja kirjutame selle lepingu kohe alla, et sellega pole probleemi. Kuid meie andsime selle lahenduse taanlastele, et insenerid üle vaataksid. Neil võttis aega see läbitöötamine. Arvutuste tegemine, et sellega (lahendusega) saame „peale minna“. Ei ole Eduard ega meie nii head insenerid, kes võiksid kindlalt väita, et see on parim lahendus. Tahtsime professionaalide arvamust.

Tarmo Olgo

Kas Tallinna Sadam teadis, et te tahate seda ära testida? Miks nad kaks kuud pidid ootama? Kõigil oli kiire ja rahad olid ju mängus?

Marek Jassik

Eks me ikka ise ütlesime, et tahame. Pall oli meie käes.

Indrek Pappel

Meil oli rahvusvaheline konsortsium. Taani pool poleks aru saanud. Kui me juba olime paremaks tunnistanud, siis ei saa ära öelda. Taanlased poleks sellest aru saanud, et oleme paremaks tunnistanud ja ... Pool aastat on juba niigi lastud hankel õhus olla. On venitatud ja siis ei anta aega veidi keskenduda. Mobiliseerida.

Tarmo Olgo

See oli siis teie palve ka? Hinnata+

Marek Jassik

Palvet väga ei olnud. Me lihtsalt tahtsime täiesti kindlad olla, hoidsime oma initsiatiivi. Sadamaga on suhteliselt raske suhelda. Jäigad.

Artur Talvik

Urmas Sõõruma oli 70% omanik emafirmas. Kui palju tema sekkus hankesse?

Marek Jassik

Paar-kolm korda aastas koosolekutel kohtusime. Teemaliselt ja sisuliselt tema ei sekkunud. Inseneritehniliselt ei sekkunud.

Indrek Pappel

Urmas Sõõruma oli pigem KMG Ehituses. Aga meie firma nõukogu (KMG IE) koosnes KMG Ehituse liikmetest. KMG Ehituses oli ta (Sõõruma) nõukogu liige, aga meie firmasse (KMG IE) ta ei sekkunud ja saime üldse vähe kokku. Ta ei olnud meie firma nõukogu liige.

Artur Talvik

Ostsite KMG Ehitusest Inseneriehituse välja?

Indrek Pappel

Meie ostsime KMG Ehitusest Inseneriehituse välja. Oli Sõõrumaa U.S. Invest, KMG Ehitus ja KMG IE. Meie ostsime KMG Ehitusest KMG IE välja.

Artur Talvik

Kui suur ostuhind oli?

Marek Jassik

Kogu teenitud ettevõtte tulu läks suuromanikule ja meile jäid „rõõmsad meeled“.

Indrek Pappel

Referents jäi meile. Kogutud referents, et me kohe saaks jätkata. Toimus jagunemise protsess. Varad läksid US-le ja kohustused ja võimalused jäid meile. Garantiid ja kohustused jäid meile. Et me saaks jätkata.

Artur Talvik

Põhimõtteliselt ka 17. kai kasum „lendas“ sinna?

Indrek Pappel

Jah. Põhimõtteliselt küll.

Artur Talvik

Kuna teil see jagunemise protseduur toimus?

Indrek Pappel

Umbes kolm aastat tagasi. See oli see aeg, kui emaettevõtte kinnisvaraprojektidel läks rahaliselt suhteliselt kehvasti. Püüti igalt poolt (raha) välja võtta. Olime suhteliselt kehvast seisust – ettevõtte läks nulli ja siis pidime uuesti otsast alustama.

Andres Anvelt

Kas selle väljaostmise kulude katteks läks ka Eduard Kikkase poolt öeldud temale lubatud boonust 300 000 eurot, millest ta ilma jäi?

Marek Jassik

Misasi? 300 000 eurot?

Andres Anvelt

See oli summa, mida te olite talle lubanud ületuleku eest? See oli tema väide.

Marek Jassik

Nüüd saame asjad selgeks rääkida. Siis oli sügav krooni aeg, sellistest summadest ... Teema oli see, et see on poolteist miljonit krooni, mille ta saab, kui joone alla tõmbasime. Probleem tekkis ja ta hakkas streikima siis, kui selgus, et Sõõrumaa saab rohkem kui tema. Meie ütlesime, et ega siis kogu kasumit ta endale ei saa, et Sõõrumaa on 70 % ettevõtte omanik. Ei ole normaalne, et sina tuled lahendusega ja saad 70 või 50 % kasumist endale. Sõõrumaa on ikkagi omanik. Siis läksidki asjad teravaks, algasid tema ähvardused. Me mõtlesime juba siis, et peaks ise prokuratuuri minema, aga tööd oli niivõrd palju, et ei olnud selle asjaga aega tegeleda.

Artur Talvik

Kas see on tavaline, et ehituses jagatakse selliseid protsente tegijate vahel? Või millised need protsendid on?

Marek Jassik

Tulemuspalgad ikka on projekti meeskonnale. Protsendid on varieeruvad, 5-st - 25%-ni.

Artur Talvik

% millest?

Marek Jassik

Projekti puhaskasumist. Igal firmal on erinev. Kes maksab (töö) lõpus, kes igal kuul. Tavaliselt suured firmad (maksavad). See on suhteliselt tavaline süsteem. YIT. Soomlastel ka.

Valdo Randpere

Kui tavaline on see, et võtate üle teise firma inimese? Hea küll, et ise pakkus. Intellektuaalne omand? See on sigadus ka selle poolt, kes sellise „venna“ vastu võtab. Saite oma karistuse?

Marek Jassik

Tuleb tõdeda, et jah. Saime omad vitsad. Selline olukord tekkis aga seetõttu, et hakkasid jutud, et Skanska lõpetab. Ta lõpetaski tegelikult. Vireles veel aastakese ja siis pani „poe kinni“. See oli teada. Teiseks oli see, et Eduard tundus hästi mõistlik inimene. Olime varem koos töötanud, ühes toas inseneridena. Aga kui olukord muutus ja ta oli meil tööl, siis tekkisid hoopis teised suhtumised. Aga üks kogemus õpetab.

Indrek Pappel

Veel oli probleemiks keel. Meil oli konsortsiumis töökeeleks inglise keel. Aga Eduard inglise keelt ei räägi. Seetõttu ta ei saanud osaleda igapäevatoos. Istus oma boksis ja tegi oma mõttemaailmas palju tööd, kuid me ei suutnud teda integreerida keele tõttu oma meeskonda. Sealt ka tekkisid pinged. Ta ei saanud aru, miks taanlased mingeid tehnoloogilisi lahendusi selliselt teevad ja me ei osanud talle ka kõike edasi anda. Tekkis konflikt igapäevaelus.

Artur Talvik

Kui suur oli lõpuks see kasum?

Marek Jassik

See võis olla kuskil suurusjärgus 20 miljonit krooni.

Peeter Ernits

Imelikud kirjad olid (Kikkaselt)?

Marek Jassik

Et me oleme valetajad, et lubasite seda ja lubasite teist. Ühel hetkel hakkas ta luuletama. Pole olnud kokkuleppeid, mida pole täidetud. Oleme kaua sellel alal töötanud ja kõik kokkulepped on alati täidetud.

Artur Talvik

Alguses te ju ei tea, kui palju see kasum võib tulla. Kas te lepite kokku protsentides või suurustes?

Marek Jassik

Nüüd teeme protsentides. Siis oli summas.

Artur Talvik

Kui te ütlete, et summas poolteist miljonit ja kasum oleks olnud üldse viis miljonit? Mis siis? siis oleks ikka väga suur % olnud?

Indrek Pappel

Seal oli mingi tingimus juures. Meie olime juhatuses, aga nõukogu kinnitas selle ja seal oli mingi tingimus – et kui täidetakse üks kasumieesmärk, mis ettevõtte püsikulused katab. Kui tuleb sellest suurem tulemus, siis tuleb ka selline summa.

Artur Talvik

Kas see 20 miljonit on selline tulemus?

Indrek Pappel

Meie ettevõtte püsikulude osakaal on suhteliselt madal, sest meeskond on suhteliselt kompaktne. Meie puhul täitis normatiivid.

Marek Jassik

Kui ta (Eduard Kikkas) alguses tuli oma nõudmistega, siis need on nõukogu protokollides kirjas.

Indrek Pappel

Kui Eduard tuli oma nõudmistega, siis me nõukogus arutasime seda ja seal öeldi, et kõik on protokollides kirjas, milles probleem.

Artur Talvik

Nõukogu on KMG IE oma?

Marek Jassik

Jaa.

Artur Talvik

Kasum ka KMG IE oma? ja sellest mitu 0% pidi minema emafirmale?

Marek Jassik

Sellel hetkel me firmat ei müünud. 70% pidi minema emafirmasse, ülejäänud jäi meile endale ettevõtte kasumiks ja käitamiseks. Aga kui siis projekt oli juba valmis ja ematavõtte oli KMG Ehitus, ning meie mõlema ettevõtete rahad olid ühistel kontserni kontodel siismeil endal vaba raha ei olnud. Paberil oli palju raha, aga enda käes ei olnud midagi. Sellel hetkel, kui toimus müük, siis saime näiliselt oma bilansi puhtaks.

Valdo Randpere

Kas Riigikontroll ka nende nõukogu protokollide vastu huvi tundis?

Marek Jassik

Ei tundnud. See oligi solvav, et Riigikontroll baseerus vaid Eduardi väidetele ning ajalehest saime enda kohta lugeda. Nimetati bandiitideks, see oligi nagu ühe mehe ....

Artur Talvik

Kui Riigikontroll tegi oma auditi ära ja enne seda, kui Varulilt telliti audit, kas Tallinna Sadam vahepeal ka mingit järelevalvet tegi? Tallinna Sadama siseaudit näiteks?

Marek Jassik

Oli ikka. Mitmel korral sai seal sadamas käidud ja küsimustele vastatud.

Andres Anvelt

Kas protsessi enda käigus ka sadam järelevalvet tegi? Siseaudit näiteks?

Marek Jassik

Siis, kui sadama kai kandevõimet taheti suurendada, siis seoses eelarvega. Muidu mitte

Artur Talvik

Järgmine (kontrollimine) oligi siis Varuli auditiga seoses? Kas teid ka küsitleti?

Marek Jassik

Üks kord vist käisin. E- mailitsi sai vastatud. Üks kord oli pikk istumine.

Indrek Pappel

2012. aastal mitmel korral.

Andres Anvelt

Kui kai tugevdamine tuli kraana jaoks. Kuidas ettepanek - 2008 – kuidas tuli ettepanek? Mis faasis? Teil oli veel projekteerimine või juba ehitus? Kas teile öeldi tingimused või tuli Peeter Nõgu ja tõi otsuse (uueks) projekteerimiseks? Kas teile öeldi tingimused, millele peaks kai vastama? Teie arvutasite hinna välja? Kas Peeter Nõgu tuli?

Marek Jassik

Ametlikud kirjad käisid. Peeter Nõgu oli see sadama -poolne tellijaisik. Juhatus allkirjastas need tellija poolt valmis tehtud dokumendid.

Andres Anvelt

Juhatus ei sekkunud protsessi?

Marek Jassik

Juhatus ei näinud. Nead allkirjastasid lõpp-otsused, dokumendid.

Tarmo Olgo

Leping oli sõlmitud, projekteerima hakkasite väiksema võimsusega (500 kN/m) või suurema võimsusega (700 kN/m) kaid?

Marek Jassik

Ei. Ikka väiksema võimsusega. Siis kui Eduard tööle tuli, siis hakkasid taanlased ekspertiisi tegema selle väiksema kandevõimsuse osas.

Tarmo Olgo

Kuidas te siis seletate seda, et enne seda, kui Peeter Nõgu tuli ütleva, et vaja oleks suurema kandevõimsusega kaid, olid teil juba taanlastele öeldud, et vaja on suurema kandevõimsusega kaid? (Tsiteerib advokaat Nõmmikule öeldud seletust, et hakati projekteerima suurema kandevõimsusega kaid).

Marek Jassik

Väiksemaid tehti siis, kui Eduard tuli tööle. Siis me alustasime kohe väiksematega (vaiadega).

Tarmo Olgo

See oli enne pakkumist?

Marek Jassik

Jaa. See oli enim (suurema kandevõime lahenduse) pakkumist. Merin ise teadis tol ajal ja ajalehed kirjutasid, et Ningboo sadam tuleb. Et Ningboo sadam on siin ....

Tarmo Olgo

Aga kust te teadsite, milliseid kraanasid Ningboo sadam kasutab?

Andres Anvelt

Teadsite seda?

Marek Jassik

See info oli projekteerijal Merin olemas.

Tarmo Olgo

Kust te teadsite, milliseid kraanasid Ningboo sadam kasutab? Seda teadis ainult Tallinna Sadam? Merin ei projekteerinud ju?

Marek Jassik

See oli kuulujutu tasemel. Info oli olemas projekteerijal.

Tarmo Olgo

Merin ei projekteerinud?

Marek Jassik

Merin ise teadis. See info oli olemas ka projekteerijal. Merin ei projekteerinud küll suurema kandevõimsuse osas, kuid info liikus. Ei ole nii must-valge. Ei ole nii, et kui paber tuleb, siis hakatakse alles liigutama. Hiinlased olid sadamas ning sellega seoses uuriti ju ka, et mis „värk“ on? Pressiteated ilmusid. Meie käime ka projekteerija juurest projekteerija juurde ja uurime, kuidas asjad käivad.

Tarmo Olgo

Mis siis oleks saanud, kui Tallinna Sadam oleks 28.-ndal öelnud, et ta tahabki saada suuremaid (äkki ikka väiksemaid küsis??) kraanasid?

(Kontrollisin- helilindil – „suuremaid“ Kaie Masing)

Marek Jassik

Siis me oleksime teinud ikkagi selle, mille alla kirjutasime.

Tarmo Olgo

Seal oli üks „aga“ vastuses kirjas, et Tallinna Tehnikaülikool tegi ekspertiisi ja ütles, et see õhemate torudega variant oleks sobinud siis, kui oleks oluliselt langetatud liiva taset. Kõige suurem surve on külje pealt, mitte pealt. Ning lepingus on kirjas kokkulepe, et liiva eest makstakse vastavalt tegelikult kasutatud kogusele. Liiva oleks pidanud kuluma ja oluliselt vähem toodama. Miks te lepingus kokku ei leppinud, et liiva tuleb oluliselt vähem: meil tuleb teistsugune projekt ja lepingu hind tuleb odavam.

Marek Jassik

Õhemate seintega vaiade puhul oleks liiva tase pidanud olema 1 meeter kai betoonkonstruktsioonist madalamal. Juba siis oleks kai kandevõime olnud tagatud. Aga kui oleks veel 1meeter liivapind madalamaks viidud ehk vee tasapinnaga tasa jäänud, siis oleks olnud konstruktsioon juba korralike varudega. Sellisel juhul küll oleksid pidanud ankrud olema suurema korrosioonivaruga – kas mõni mm jämedamad või värvitud.

Tarmo Olgo

Kus on ettevõtte loogika? Miks te seda teete? Kulud on suuremad, võtate riski? Lepingus te kokku leppinud ei ole? Garantiid ei ole? Ise vabatahtlikult võtate suuremad kulud?

Marek Jassik

Ühtegi suuremat kulu pole võetud.

Tarmo Olgo

Väiksemate vaiadega on kulu väiksem? Leppisite kokku pärast lepingut, et 29 miljonit krooni tahate lisaraha, vastustes räägite, et mõistlik oleks olnud 38 miljonit krooni. Võtsite 38 miljonit riski ja hakkasite kohe projekteerima. Mis on argument?

Marek Jassik

Projekteerimise ajaks, kui seinapaksus läks teiseks, oli konstruktsiooni mudel juba arvutites kõik sees. Muuta mudelis numbreid/arve (vaiade seinapaksuseid/jämedusi), ei võta kaua aega. Esimese mudeli tegemine võtab kaua aega. Siis juba edasi muuta on piltlikult „üks nupuliigutus“. See pole aeganõudev asi.

Jaanus Karilaid

Kas peale Riigikontrolli auditit teil juhtimise tasandil (Tallinna Sadama) nõukoguga ega juhatusega kokkupuuteid ei olnud? Aru andma nende ees ei pidanud?

Marek Jassik

Ei. Kontakt piirdus ehitusjuhtidega.

Andres Anvelt

Kui Riigikontrolli audit tuli välja, siis teiega tegeles ainult Varuli büroo? Kas Tallinna Sadama nõukogu või TS siseaudit teie arvamust või selgitust selles küsimuses ei küsinud?

Marek Jassik

Võis olla küll Varul. Kuski kolm korda käisime Tallinna Sadama peamajas, mälu järgi nimetati mõnda TS auditiks.

Andres Anvelt

Nõukogus ei käinud?

Marek Jassik

Nõukogus kindlasti ei käinud. Juhatus pole ka kindlasti mitte laua taga olnud. Oli Peeter Nõgu, oli Rein Karilaid.

Andres Anvelt

Hankesse minek? Kust tuli üldse selline info, et selline hange on olemas. Kas see oli puhtalt teie idee või keegi tuli ütles, et poisid, siin on selline asi, minge ja pakkuge? Tuli keegi soovitada KMG Ehitusest?

Indrek Pappel

Ei. See oli meie idee. Me olime ju osalenud ka pakkumisel Paldiski sadama hankel sama konsortsiumiga ning osaleda sellel 17. kai hankes oli puhtalt meie idee. Mingeid suunavaid juhiseid ei olnud. Ainult Sõõrumaa kollektiiv on meile öelnud, et kui alla miljardi krooni käivet teete, siis olete kehvad vennad. See oli ainuke juhiseid, mis meile öeldi.

Andres Anvelt

Aga (suunist) et minge vaadake konkreetselt seda objekti, seda ei onud?

Indrek Pappel

Ei. Meil olid ju taanlaste kontaktid YIT aegadest olemas. Olime kunagi nendega teinud ka kallist sõeterminali pakkumust. Mehed olid olemas. Esimest korda proovisime koos osaleda sellel Paldiski sadama terminali pakkumisel.

Andres Anvelt

Kas KMG IE loomine (väljaostu idee) oli teie idee või tuli see ka teiselt poolt, et “poisid – ostke välja!”?

Indrek Pappel

Ei. See oli meie idee. Tekkis olukord, et jama käes, Rotermann „väänas kõvasti käsi“.

Andres Anvelt

Protsessi käigus alates hanke algusest ei antud teile märku, et selline hange on olemas? Väliseid mõjutusi? Nõukogu? Juhatus? Teised isikud? Siin on hange, aitame teid? Otsuseid?

Indrek Pappel

Meil on väga hästi läinud. Meid pole väga nõukogu torkinud. Keegi (pole uurinud), et mis sa täpselt teed? Meie oleme toimetanud oma parema äranägemise järgi. Keegi ei ole meid selles seganud.

Artur Talvik

Kas selle hankeprotsessi käigus te suhtlesite mõne poliitikuga? Kellegagi nõukogust?

Indrek Pappel

Ei ole suhelnud.

Andres Anvelt

Kui tekkis see lootusetu seisak, kas proovisite otsida vastuseid, kasutades ära emafirmat, kus võisid olla mingid sidemed? Kas tuleb jah või ei?

Marek Jassik

Andsime aru. Olid kvartaalsed arutelud, sest Euroopa rahad olid mängus. Muud ei olnud.

Valdo Randpere

Varasemate suhete pinnal (Sõõrumaa juurest) mingeid suhtlemisi ei olnud? Nt Toots?

Indrek Pappel

Ei olnud.

Tarmo Olgo

Tallina Sadamaga leping kai kandevõime suurendamise ja hinna kohta sõlmiti alles 2009? 5-6 kuud oli vahet? Miks see nii kaua aega võttis?

Indrek Pappel

Sellega seal venisid mahu ja hinnatabelid hirmus pikkadeks, ei sobinud üks ega teine asi. Oli vaja väga täpselt välja arvutada kaalude erinevused ja need esitada.

Tarmo Olgo

Kuna teadsite, et nüüd on siis leping sõlmitud? Augusti lõpus? Juhatuses on otsus allkirjastatud? Umbkaudu?

Marek Jassik

Sügisel kunagi oli. Täpselt ei mäleta.

Artur Talvik

Pakkumise eest osavõtjatele maksti? Hanke ajal?

Indrek Pappel

Ei.

Artur Talvik

Kui suured on firma kulud sellise hanke puhul, et pakkumist teha?

Indrek Pappel

Päris arvestatavad. Käisime Taani vahet. Päris mitmeid kordi. Pole isegi kokku löönud. Päris arvestatav kulu on pakkumise kulu.

Artur Talvik

Kui see oleks käest ära läinud, oleks päris suur kulu?

Indrek Pappel

Jah. Eks see on iga projekteerimis-ehitushanke juures risk. Meie kõige suurem kulu näiteks oli YIT-s töötamise ajal ühe Viimsi projekteerimis-ehitushanke juures, kus puhastusseadmete eelprojekteerimisele kulus miljon krooni.. Tegelikult on need suured numbrid. Meie praegusel juhul tegime konsortsiumi, igaüks vastutas oma osa kulude eest pakkumise korral ise. Taanlased oma osa eest, meie oma osa eest. Enamus meie kuludest moodustasid töötajate reisikulud Taani. Oma töötajate kulud.

Artur Talvik

Kas teid üllatas ka, et ühtegi vaidlustust ei tulnud?

Marek Jassik

Ei üllatanud. Varasemalt ei vaidlustatud tihti, töid oli palju, kõigile jagus. Nüüd on pilt teine, praktiliselt pole enam üldse hankeid, kus pole vaidlustusi. Alles oli meil vaidlustus Kalevi spordihalli hankel Nordeconiga.

Jaanus Karilaid

Kuipalju üldse on Eestis ettevõtteid, kes on võimelised konteinerterminale rajama? Kümnekond?

Indrek Pappel

4-5. See ring, kes pakkujate ringis olid, need olid kõik kompetentsed firmad. Vaidlustad siis, kui leiad mingi nüansi. Aga kõik olid ka võimelised selle töö ära tegema. Meie taanlaste referentsiga olime kvalifitseeritud ja keegi ei kahelnud, et me seda ära ei tee. Merko, Skanska, BMGS, Vesiehitus, Nordecon, meie ise ka loeme ennast tegijateks. Fundehitus (Merko endised mehed) – teevad üldehitust. Meie üritame põhiliselt keerulisemaid insenertehnilisi projekte teha..

Tarmo Olgo

Kes selle lepingu lisa, millega hinda suurendati (kandevõime osas), ette valmistas? Teie või Tallinna Sadam?

Indrek Pappel

Spetsifikatsiooni tegime meie, lepingu Tallinna Sadam.

Tarmo Olgo

Kui te oleksite jäänud teiseks, keegi oleks teinud odavama pakkumise, kas te oleksite vaidlustanud?

Indrek Pappel

Kui BMGS oleks olnud võitja, siis vaevalt me oleksime vaidlustanud. Ega me Paldiskis ka ei võitnud ja ei me vaidlustanud midagi. Nordecon vist võitis. Kõik olid nii pädevad ettevõtted, mida sa siin vaidlustad?

Tarmo Olgo

Sõõrumaa poolt nii suurt survet poleks olnud?

Jaanus Karilaid

Mis see hinnavahe oli teise kohaga?

Indrek Pappel

See oli mingi 5-6%. Absoluutnumber oli suur. Alati vaatad, palju „lauda jääb“.

Artur Talvik

Tänab istungile kutsutud külalisi.

Üleskirjutuse koostanud:

Üleskirjutuse üle vaadanud:

Kaie Masing
Uurimiskomisjoni konsultant

Marek Jassik ja Indrek Pappel
(e-kiri 06.01.2016)

Parandused sisse viidud vastavalt Marek Jassiku e-kirjaga edastatud märkustele